

Tisková zpráva

Česká veřejnost o třídění bioodpadu a kompostování – Potraviny 2021

- ⊗ Téměř tři čtvrtiny českých domácností alespoň někdy třídí bioodpad (32 % vždy, 24 % občas, 17 % výjimečně) a jen necelá čtvrtina (24 %) to nedělá nikdy.
- ⊗ Nejčastějšími způsoby pro třídění bioodpadu je v českých domácnostech kompostování na zahradě (43 %) nebo využívání hnědé popelnice (36 %).
- ⊗ Průměrně česká domácnost podle svého odhadu vytrídí 18,2 kg bioodpadu měsíčně.
- ⊗ Téměř polovina (49 %) respondentů využívá alespoň občas pro pěstování rostlin substrát z kompostu a necelá třetina (31 %) pak komerčně dostupný kompost.

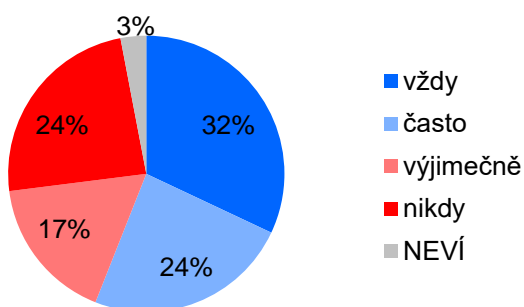
Zpracovala:
Radka Hanzlová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Tel.: 210 310 587; e-mail: radka.hanzlova@soc.cas.cz

Ve speciálním výzkumu Potraviny 2021 jsme se věnovali také tématu třídění bioodpadu a kompostování. Jedná se o důležité téma, protože téměř čtvrtinu (24,8 %) směsného komunálního odpadu tvoří bioodpad¹, který tam správně nepatří. Obecně množství vyprodukovaného směsného komunálního odpadu v ČR roste, v roce 2019 ho obyvatelé ČR vyprodukovali 5,9 milionu tun, což představuje 551 kg na obyvatele². Ve výzkumu jsme konkrétně zjišťovali, zda lidé v českých domácnostech třídí bioodpad, a pokud ano, tak jaký způsob využívají a kolik bioodpadu měsíčně vyprodukují. Na závěr nás zajímalo, zda lidé pro pěstování rostlin využívají nějaký organický materiál (např. vlastní či komerčně dostupný kompost, vermikompost či žížalí čaj).

Co se týká českých domácností a třídění bioodpadu, tak výsledky výzkumu ukázaly (viz graf 1), že přibližně třetina (32 %) domácností třídí bioodpad vždy a necelá čtvrtina (24 %) často. Necelá pětina (17 %) dotázaných uvedla, že bioodpad ve své domácnosti třídí výjimečně, téměř čtvrtina (24 %) dotázaných pak deklarovala, že bioodpad v domácnosti netřídí nikdy. Zbývající 3 % dotázaných v této otázce „neví“.

Graf 1: Třídění bioodpadu v českých domácnostech (v %)³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ EKOKOM. (2021). Rozbory skladby směsného komunálního odpadu z obcí v roce 2020. Dostupné z: <https://www.ekokom.cz/rozbory-skladby-smesneho-komunalniho-odpadu-z-obci-v-roce-2020/>

² MŽP. (2020). Odpadová data 2019: Každý Čech vyprodukoval 551 kilogramů "komunálu". Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/news_20201124-odpadova-data-2019-Kazdy-Cech-vyprodukoval-551-tun-komunalu

³ Znění otázky: „Pokud jde o Vaši domácnost, třídíte bioodpad?“ Možnosti odpovědí: vždy, často, výjimečně, nikdy.

Častěji ve svých domácnostech třídí bioodpad respondenti s vyšším vzděláním, ti, kteří hodnotí životní úroveň své domácnosti jako dobrou či „ani dobrou, ani špatnou“, obyvatelé kraje Středočeského, Olomouckého a kraje Vysočina, a lidé žijící v menších obcích do 5 tisíc obyvatel.

Těch respondentů, kteří uvedli, že alespoň výjimečně třídí ve své domácnosti bioodpad, jsme se dále ptali, jaký způsob pro jeho třídění využívají⁴. Výsledky jsou jednoznačné (viz tabulku 1). Nejčastějším způsobem pro třídění bioodpadu je kompostování na zahradě, které uvedlo 43 % respondentů. Druhým nejčastěji uváděným způsobem byla hnědá popelnice, tzv. kompostejner, kterou uvedlo 36 % dotázaných. Necelá desetina (9 %) českých domácností využívá pro třídění bioodpadu velkoobjemové kontejnery a 6 % sběrný dvůr. Co se týká domácího kompostování pomocí vermikompostéru či bokashi kompostéru, tak tyto způsoby jsou v českých domácnostech spíše ojedinělé.

Způsob třídění bioodpadu velmi souvisí s velikostí obce, ve které lidé žijí. Konkrétně lidé ve větších městech častěji využívají hnědou popelnici, zatímco lidé žijící v menších městech a obcích do 5 tisíc obyvatel kompostují na zahradě.

Tabulka 1: Využívaný způsob třídění bioodpadu

	Četnost	Procenta (%)
kompostování na zahradě	278	43
hnědá popelnice (kompostejner)	228	36
velkoobjemové kontejnery	60	9
sběrný dvůr	41	6
domácí vermikompostér/bokashi kompostér	11	2
komunitní zahrady	5	1
jíný způsob (soused, pro zvířata)	11	2
neví	16	1

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 645 respondentů starších 15 let, kteří uvedli, že alespoň výjimečně třídí bioodpad, osobní rozhovor.

Respondenti, kteří alespoň výjimečně třídí ve své domácnosti bioodpad, se měli pokusit odhadnout, kolik bioodpadu měsíčně vytřídí. Z výsledků (viz tabulku 2) je zřejmé, že šlo o obtížnou otázku, protože velký podíl (28 %) respondentů nedokázal jasně odpovědět a zvolil variantu „nevím“. Uvedené konkrétní hodnoty, které se pohybovaly v rozmezí od 1 do 300 kg, jsme zprůměrovali a výsledky ukazují, že průměrně podle svého odhadu české domácnosti vytřídí 18,2 kg bioodpadu měsíčně (medián je 7 kg). Z tabulky je dále patrné, že čím častěji domácnosti třídí bioodpad, tím více ho také vytřídí. Konkrétně ty domácnosti, které třídí bioodpad vždy, v průměru měsíčně vytřídí 22,2 kg, ty, které často, 18,7 kg, a ty, které výjimečně, pouze 7 kg.

Tabulka 2: Odhadované množství vytříděného bioodpadu (měsíčně)

Jak často třídí bioodpad?	Počet kg/měsíc
vždy (N=221)	22,2
často (N=158)	18,7
výjimečně (N=87)	7,0
průměr	18,2

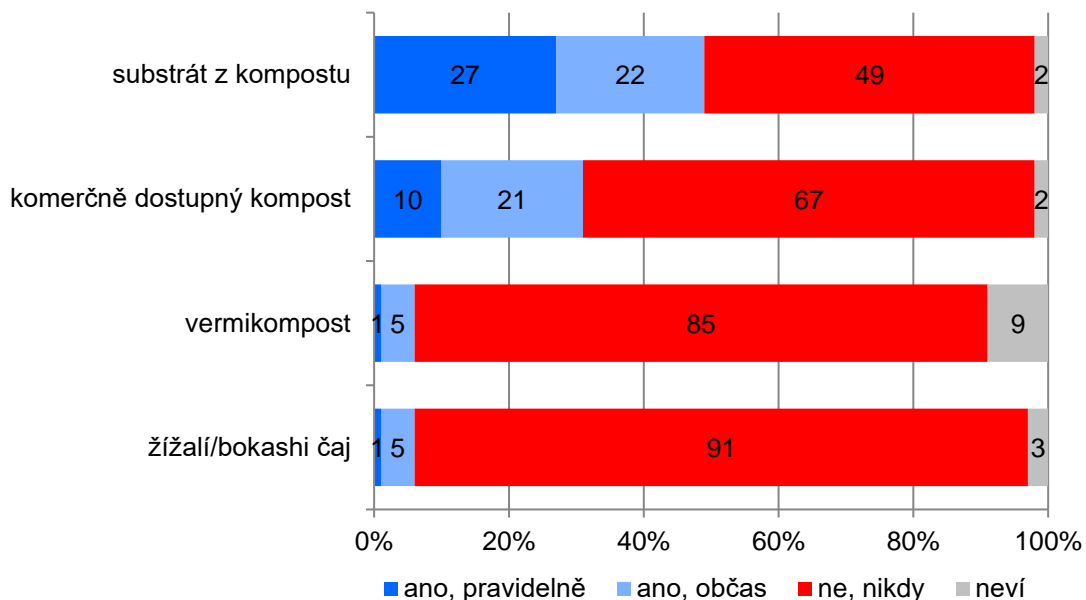
Odpověď „nevím“ zvolilo 28 % respondentů (N=179).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 645 respondentů starších 15 let, kteří uvedli, že alespoň výjimečně třídí bioodpad, osobní rozhovor.

⁴ Znění otázky: „Jaký způsob pro třídění bioodpadu využíváte?“ Možnosti odpovědí: hnědá popelnice (kompostejner), sběrný dvůr, kompostování na zahradě, komunitní zahrady, velkoobjemové kontejnery, domácí vermikompostér/bokashi kompostér, jíný.

Na závěr jsme všem respondentům položili otázku, zda pro pěstování rostlin využívají nějaký organický materiál. Výsledky ukazují, že to v českých domácnostech není příliš časté. Téměř polovina (49 %) respondentů pro tuto aktivitu využívá alespoň občas substrát z kompostu a necelá třetina (31 %) pak komerčně dostupný kompost. Vermikompost či žížalí nebo bokashi čaj respondenti téměř nevyužívají, což koresponduje s výsledky předchozí otázky, že tyto způsoby třídění bioodpadu v českých domácnostech nejsou preferované.

Graf 2: Využíváte pro pěstování rostlin ...?

Pozn.: Položky seřazeny sestupně podle součtu odpovědí „ano, pravidelně“ a „ano, občas“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Potraviny 2021
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Projekt:	Strategie AV21 „Potraviny pro budoucnost“
Termín terénního šetření:	10. 7. – 26. 7. 2021
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	884
Počet tazatelů:	161
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PL.107, PL.108, PL.109, PL.110
Kód zprávy:	or211105
Zveřejněno dne:	5. listopadu 2021
Zpracovala:	Radka Hanzlová

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Potraviny pro budoucnost“.
<http://www.potravinav21.cz/>